

Konečný proti České republice, rozsudek ze dne 26. 10. 2004

Stěžovatel: Konečný

Žalovaný stát: Česká republika

Číslo stížnosti: 47269/99, 64656/01 a 65002/01

Datum: 26.10.2004

Článek Úmluvy: čl. 13

čl. 17

čl. 19

čl. 29

čl. 34

čl. 35

čl. 41

čl. 44

čl. 6

čl. 8

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: kritéria přípustnosti, občanskoprávní řízení, respektování soukromého života, spravedlivý proces, účinný prostředek nápravy

Významnost: 3

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

DRUHÁ SEKCE

26. října 2004

VĚC KONEČNÝ

(Rozsudek ve věci Konečný v. Česká republika)

Evropský soud pro lidská práva - Druhá sekce (dále jen „Soud“), zasedající jako senát, který tvořili soudci A.B. Baka, předseda, G. Bonello, L. Loucaides, K. Jungwiert, W. Thomassenová, M. Ugrekheldze, A. Mularoniová a dále paní S. Dolléová, tajemnice sekce, na neveřejném jednání dne 5. října 2004 vynesl uvedeného data následující rozsudek:

POSTUP

1. Případu předcházely tři stížnosti (č. 47269/99, 64656/01 a 65002/01) proti České republice, předložené Soudu podle článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále

jen „Úmluva“) českým občanem panem Lubomírem Konečným (dále jen „stěžovatel“) ve dnech 4. března 1999 a 11. září a 12. prosince 2000.

2. Ve své stížnosti č. 64656/01 byl stěžovatel zastoupen panem Hrozou, advokátem vykonávajícím praxi v Brně. Českou vládu (dále jen „Vláda“) zastupoval její zástupce pan Vít A. Schorm z Ministerstva spravedlnosti.
3. Dne 16. dubna 2002 Soud rozhodl postoupit stížnost Vládě. Podle ustanovení článku 29 § 3 Úmluvy Soud rovněž rozhodl posoudit meritum stížnosti současně s její přípustností.

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

4. Stěžovatel se narodil v roce 1948 a žije v Brně.
5. Skutečnosti před 18. březnem 1992, dnem vstupu v platnost Úmluvy ve vztahu k České republice
6. Dne 3. února 1989 podal stěžovatel u Městského soudu v Brně žalobu na ochranu své osobnosti proti svému tchánovi a tvrdil, že byla dotčena jeho čest a dobrá pověst. Požádal soud, aby zakázal žalovanému zmiňovat se písemně, slovně či jiným způsobem, že trpí duševní nemocí, poruchou a úchylkou a že jeho chování se vyznačuje symptomy duševní nemoci.
7. První ústní jednání bylo nařízeno na 28. dubna 1989, avšak bylo odročeno na 19. května 1989. Další ústní jednání se konalo 30. června 1989. Podle stěžovatele soud nejednal 28. dubna a 9. a 30. června 1989. Tři ústní jednání nařízená na 14. července, 25. srpna a 22. září 1989 se nekonala, protože strany nebyly včas obeslány nebo se nemohly zúčastnit.

Dvě další ústní jednání se konala ve dnech 11. října 1989 a 23. února 1990. Podle Vlády byl stěžovatelův advokát řádně obeslán k ústním jednáním na dny 14. července a 22. září 1989.

7. Dne 30. ledna 1990 bylo ústní jednání nařízeno na 23. února 1990. Dne 12. března 1990 byl stěžovatel vyzván, aby se dostavil k soudu, avšak neučinil tak. Dne 2. května 1990 stěžovatel požádal, aby soudci senátu městského soudu byli vyloučeni z posuzování jeho případu. Dne 2. července 1990 informoval stěžovatel na žádost městského soudu ze dne 22. června 1990 soud, že trvá na vyloučení všech tří členů senátu z posuzování jeho případu. Dne 12. září 1990 Krajský soud v Brně vyloučil předsedu senátu.
8. Dne 20. listopadu 1990 stěžovatel požádal, aby jeho bývalá manželka byla uvedena jako žalovaná. Současně změnil svou původní žalobu, v níž požadoval vydat vůči žalovaným příkaz, který by jim zakázal slovní útoky na jeho osobu a nařídil jim vyplatit mu jako náhradu škody částku 50 000 CZK (1592 EUR).
9. Dne 12. března 1991 se měl konat výslech stěžovatele v souvislosti s jeho námitkou vůči soudcům senátu městského soudu z důvodů podjatosti. Stěžovatel se nedostavil. Dostavil se k soudu 28. března 1991 a vysvětlil, že pobýval v zahraničí a mohl se zúčastnit pouze řízení až od 29. dubna 1991
10. Dopisem ze dne 19. dubna 1991 uznal předseda krajského soudu, že v řízení došlo k průtahům.
11. Dne 3. května 1991 informoval stěžovatel ústně nového předsedu senátu městského soudu, že stále trvá na vyloučení dalších dvou členů senátu z projednávání případu.
12. Podle stěžovatele se od roku 1991 do roku 1995 nekonalo u soudu žádné ústní jednání. Kromě toho byla od roku 1991 projednávána jeho žaloba jediným soudcem.
13. Skutečnosti po 18. březnu 1992
14. Mezi 15. lednem a 26. srpnem 1992 byl spis postoupen Krajskému státnímu zastupitelství v Brně v souvislosti s trestním oznámením stěžovatele proti žalovaným.
15. Dne 12. října 1992 stěžovatel informoval, že se bude moci dostavit k soudu 6. listopadu 1992.
16. Dne 11. prosince 1992 vyhověl městský soud žádosti stěžovatele ze dne 20. listopadu 1990, aby jeho bývalá manželka byla uvedena jako žalovaná. Téhož dne přijal soud mezitímní opatření, které stěžovatel požadoval 12. srpna 1991, a nařídil žalovaným, aby upustili od všech písemných a verbálních útoků na stěžovatele a od všech dalších jednání, jež by jej mohla

ponižovat.

17. Ve dnech 6. a 15. ledna 1993 se žalovaní odvolali proti mezitímnímu opatření, což mělo za následek, že dne 3. února 1993 musel být spis postoupen krajskému soudu.
18. Dopisem ze dne 18. října 1993 předseda krajského soudu uznal po stěžovatelově stížnosti ze dne 13. října 1993, že v řízení dochází k průtahům, a ujistil jej, že městský soud opětovně přistoupí k posuzování jeho případu v listopadu 1993.
19. Dne 7. června 1995 obvinil stěžovatel soudce krajského soudu pro podjatost v souvislosti s nepřiměřenými průtahy v řízení. Požádal, aby byl případ převeden k jinému krajskému soudu.
20. Dne 11. července 1995 zrušil krajský soud mezitímní opatření a vrátil případ městskému soudu. Rozhodnutí bylo přijato soudcem, o jehož vyloučení bylo požádáno 7. června 1995.
21. Dne 3. září 1995 vyzval městský soud stěžovatele, aby doplnil svou žádost o mezitímní opatření. Ten tak učinil 30. října 1995.
22. Stěžovatel tvrdí, že dne 11. prosince 1995 předseda krajského soudu shledal opodstatněnou jeho stížnost na údajná protiprávní jednání krajského soudu prováděná vyloučeným soudcem.
23. Dne 8. ledna 1996 vyzval městský soud stěžovatele, aby doplnil podstatu své žaloby na ochranu jeho osobnosti. Ten tak učinil 14. února 1996, přičemž současně rozšířil svůj požadavek na náhradu škody na 30 000 CZK (955 EUR).
24. Dne 21. května 1996 proběhlo u městského soudu ústní jednání, při němž stěžovatel vzal zpět svou žalobu jakož i žádost ze dne 12. srpna 1991 o mezitímní opatření. Ponechal však své žádosti z 20. listopadu 1990 a 14. února 1996 a požádal, aby bylo přijato další mezitímní opatření. Soud jednání odročil, aniž by stanovil nové datum
25. Dne 8. července 1996 stěžovatel požádal, aby řízení bylo přerušeno a aby důkazy, které již byly získány v trestním řízení zahájeném žalovanými pro pomluvu, byly založeny do spisu.
26. Dne 27. prosince 1996 obvinil stěžovatel samosoudkyni z podjatosti a tvrdil, že je odpovědná za průtahy v řízení. Požádal, aby jeho případ byl přenesen na jiný soud. Dne 28. prosince 1996 stěžovatel napadl nestrannost soudce krajského soudu, jakož i krajský soud jako celek, a požádal, aby jeho případ byl přenesen na Krajský soud v Ostravě.
27. Dne 15. dubna 1997 Krajský soud v Brně – jak tvrdí stěžovatel – ponechal bez povšimnutí jeho námitku podjatosti, potvrdil rozhodnutí městského soudu ze dne 10. října 1996, jelikož v důsledku stěžovatelova stažení jeho žaloby dne 21. května 1996 bylo přerušeno řízení ohledně jeho původní žaloby a jeho žádosti o mezitímní opatření z 12. srpna 1991. Soud zrušil zbývající část rozhodnutí městského soudu. Téhož dne krajský soud rozhodl, že samosoudkyně zabývající se stěžovatelovým případem nebude z řízení vyloučena.
28. Dne 11. listopadu 1997 se konalo další ústní jednání u městského soudu a poté bylo odročeno. Během tohoto jednání požádal stěžovatel o souhlas změnit své požadavky z 20. listopadu 1990 a ze 14. února 1996, přičemž zvýšil požadavek na náhradu škody. Datum nového ústního jednání nebylo stanoveno.
29. Stěžovatel tvrdí, že během celého roku 1998 zůstal soud nečinný.
30. Dne 19. ledna 1998 podal stěžovatel ústavní stížnost, v níž si stěžoval na průtahy v řízení. Dne 3. února 1998 jej Ústavní soud informoval, že v takovémto řízení je obligatorní právní zastoupení. Podle stěžovatele však on právní zastoupení měl, ale jeho advokát nepodal řádnou ústavní stížnost včas, takže Ústavní soud zamítl jeho původní odvolání dne 24. března 1998 pro formální nedostatky.
31. Dne 20. března 1998 dal městský soud souhlas stěžovateli, aby změnil své požadavky v souladu s jeho žádostmi ze 14. února 1996 a 11. listopadu 1997 ohledně meritu jeho žaloby na ochranu jeho osobnosti a aby zvýšil svůj požadavek na náhradu škody.
32. Podle stěžovatele odročil soud ústní jednání z 19. května 1998 kvůli neomluvené absenci advokáta žalovaných. Datum nového ústního jednání nebylo stanoveno.
33. Dne 10. listopadu 1998 podal stěžovatel druhou ústavní stížnost, kde tvrdil, že řízení trvá nepřiměřeně dlouhou dobu.
34. Dne 12. listopadu 1998 vyhověl městský soud následné stěžovatelově žádosti z 19. května 1998

změnit jeho žalobu v modifikované verzi. Dne 17. listopadu 1998 nařídil soud ústní jednání na 15. prosince 1998. To však bylo odročeno, aniž by bylo stanoveno nové datum, jelikož spis bylo třeba zaslat Vrchnímu soudu v Olomouci, který měl projednat stěžovatelovu námitku vůči soudcům krajského soudu pro podjatost. Téhož dne podal stěžovatel stížnost, v níž napadl průtahy, samosoudce, celý městský soud a krajský soud pro podjatost a požádal, aby byl jeho případ přenesen na jiný soud.

35. Dne 26. listopadu 1998 byl spis postoupen Ústavnímu soudu, který projednal druhou stěžovatelovu ústavní stížnost.
36. Stěžovatel tvrdí, že během celého roku 1999 se nekonalo žádné ústní jednání.
37. Dne 1. března 1999 Ústavní soud zamítl druhou ústavní stížnost stěžovatele pro nevyčerpání vnitrostátních opravných prostředků, protože stěžovatel si nestěžoval od 11. prosince 1995 na průtahy v řízení předsedovi krajského soudu. Spis byl vrácen městskému soudu 5. března 1999.
38. Dne 5. května 1999 krajský soud opětovně rozhodl nevyloučit samosoudce z posuzování stěžovatelova případu.
39. Dne 28. června 1999 podal stěžovatel třetí ústavní stížnost proti tomuto rozhodnutí.
40. Následujícího dne se konalo u městského soudu další ústní jednání. Bylo odročeno na 2. září 1999, protože žalovaní se jej nemohli zúčastnit.
41. Dne 2. srpna 1999 předložil stěžovatel čtvrtou ústavní stížnost, tentokrát proti rozhodnutí vrchního soudu z 31. března 1999, jímž byla zamítnuta jeho žádost o vyloučení soudců krajského soudu z řízení.
42. Při ústním jednání, které se konalo 2. září 1999, stěžovatel opětovně napadl samosoudce pro podjatost. Proto musel být spis zaslán krajskému soudu, který 26. ledna 2000 stěžovatelův návrh zamítl.
43. Ve dnech 17. února a 15. března 2000 si stěžovatel stěžoval na průtahy v řízení před Ústavním soudem ohledně jeho dalších ústavních stížností předložených ve dnech 28. června a 2. srpna 1999.
44. Dne 24. února 2000 předložil stěžovatel pátou ústavní stížnost, kterou napadl rozhodnutí krajského soudu ze dne 26. ledna 2000, zamítající jeho žádost o vyloučení samosoudce.
45. Ústní jednání 21. března 2000 bylo zrušeno pro stěžovatelovo onemocnění.
46. Dne 30. března 2000 informoval předseda Ústavního soudu stěžovatele, že soudce zpravodaj vyřizující jeho třetí ústavní stížnost je nemocen a musí rezignovat na své funkce. Ujistil stěžovatele, že bude určen nový soudce zpravodaj.
47. Ústní jednání nařízené na 30. května 2000 bylo odročeno na 3. října 2000. Při druhém ústním jednání vyslechl soud svědky. Jednání bylo odročeno na 7. listopadu 2000.
48. Dne 18. září 2000 stěžovatel opětovně změnil svou žalobu na ochranu své osobnosti.
49. Dne 3. října 2000 zamítl Ústavní soud stěžovatelovu pátou ústavní stížnost, jelikož civilní řízení dosud nebylo ukončeno a stěžovatel bude mít možnost odvolat se proti meritornímu rozsudku, až bude přijat.
50. Téhož dne se konalo ústní jednání před městským soudem. Další ústní jednání bylo nařízeno na 7. listopadu 2000 po stěžovatelově žádosti, aby pokračoval výslech žalovaných.
51. Dne 26. října 2000 byl stěžovatel informován, že ústní jednání před městským soudem nařízené na 7. listopadu 2000 se bude konat 5. prosince 2000, protože advokáti žalovaných se jej nemohou zúčastnit. Téhož dne městský soud obnovil posuzování stěžovatelova případu. Další ústní jednání bylo nařízeno na 20. února 2001.
52. Dne 12. prosince 2000 byl spis znovu zaslán Ústavnímu soudu v souvislosti se stěžovatelovou třetí ústavní stížností. Vrácen byl 13. února 2001.
53. Ústní jednání nařízené na 20. února 2001 bylo odročeno na 3. dubna 2001 a poté na 3. května 2001. Stěžovatel byl o tom informován 22. března 2001.
54. Dne 29. května 2001 zamítl Ústavní soud stěžovatelovu čtvrtou ústavní stížnost. Jeho třetí ústavní stížnost byla zamítnuta 12. června 2001.

55. Dne 14. května 2002 předložil stěžovatel městskému soudu žádost o souhlas s modifikací merita své žaloby. Dne 16. dubna 2003 soud odmítl tuto modifikaci povolit.
56. Dne 30. května 2003 si stěžovatel stěžoval na průtahy v řízení předsedovi městského soudu. Ten mu odpověděl 4. června 2003, že shledává stížnosti neopodstatněnými.
57. Mezitím, dne 3. června 2003, proběhlo ústní jednání u městského soudu. Dne 1. července 2003 požádal městský soud stěžovatele, aby upravil do 15 dnů svou žalobu v jejích pozměněných verzích schválených soudem ve dnech 20. března a 12. listopadu 1998 a 3. října 2003. Ve své odpovědi ze dne 24. července 2003 stěžovatel trval na tom, že jeho žaloba byla předložena v řádné formě a uváděla všechny relevantní záležitosti.
58. Ve svém dopise ze dne 4. června 2003 adresovaném stěžovateli místopředseda krajského soudu připustil, že v řízení došlo k průtahům.
59. Dne 23. září 2003 předložil stěžovatel své písemné připomínky o stavu řízení městskému soudu. Téhož dne požádal soud stěžovatele, aby upravil svou žalobu do 30 dnů předložením prohlášení o relevantních skutečnostech a důkazech. Stěžovatel odpověděl 5. listopadu 2003.
60. Dne 20. listopadu 2003 se konalo u městského soudu ústní jednání, při kterém soud schválil dohodu o smírném urovnání, jehož bylo mezi stranami dosaženo.

PRÁVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Údajné porušení článku 6 § 1 Úmluvy z důvodu délky řízení
2. Stěžovatel si stěžoval, že délka řízení byla neslučitelná s požadavkem „přiměřené lhůty“ ve smyslu článku 6 § 1 Úmluvy. Podle stěžovatele byly průtahy způsobeny tím, že příslušné soudy nebyly nestranné. Stěžovatel rovněž tvrdil, že Ústavní soud tím, že zamítl jeho první a druhou ústavní stížnost, v nichž kritizoval průtahy v řízení, jej připravil o poslední vnitrostátní právní prostředek nápravy v rozporu s článkem 13 Úmluvy.

Stěžovatel dodal, že délka řízení před Ústavním soudem o jeho třetí a čtvrté ústavní stížnosti jej připravila o účinné právní prostředky nápravy proti rozhodnutím nižších soudů.

Relevantní část článku 6 § 1 Úmluvy zní takto:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě ... a v přiměřené lhůtě projednána ...“

61. Vláda s argumenty stěžovatele nesouhlasila.
62. Soud konstatuje, že období, které je třeba vzít v úvahu, započalo až 18. března 1992, kdy uznání práva na individuální stížnost Českou a Slovenskou Federativní Republikou, již je Česká republika jedním ze sukcesorských států, se stalo účinným. Avšak při posuzování přiměřenosti času, který uplynul po tomto datu, je třeba vzít v úvahu stav řízení v té době.
63. Posuzované období skončilo 20. listopadu 2003. Trvalo tudíž jedenáct let, osm měsíců a dva dny.
64. Přípustnost
65. Podle článku 35 § 1 Úmluvy může Soud záležitost projednávat až poté, kdy byly vyčerpány všechny vnitrostátní právní prostředky nápravy.
66. Vláda tvrdila, že na stěžovatele nelze pohlížet, jako by vyčerpal všechny dosažitelné vnitrostátní právní prostředky nápravy ohledně jeho stížnosti na délku řízení. Vláda uvedla, že správně hierarchické stížnosti na délku řízení mohly být předloženy předsedovi příslušného soudu, předsedovi vyššího soudu nebo Ministerstvu spravedlnosti a že tento systém byl doplněn možností podání ústavních stížností. Podle Vlády, i když nebyl Ústavní soud oprávněn zabývat se otázkou peněžní nebo nepeněžní škody způsobené průtahy v řízení, mohl stěžovatel podat žalobu na náhradu škody proti státu podle zákona o odpovědnosti státu č. 82/1998 Sb. V této souvislosti se vláda odvolala na relevantní judikaturu Ústavního soudu.
67. Stěžovatel s argumenty Vlády nesouhlasil.

68. Soud připomíná, že v českém právu neexistoval žádný účinný právní prostředek nápravy ke stěžování si na délku civilního řízení (Hartman v. Česká republika, č. 53341/99, § 84, ECHR 2003-VIII). Proto Soud konstatuje, že nebylo prokázáno, že stěžovatel měl k dispozici nějaký právní prostředek nápravy, který by mu byl umožnil předložit svou stížnost podle článku 6 § 1 Úmluvy vnitrostátním orgánům. Proto nelze tuto část stížnosti prohlásit za nepřipustnou pro nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy.
69. Vláda dodala, že řízení o stěžovatelově třetí a čtvrté ústavní stížnosti nespadá pod rozsah článku 6 § 1 Úmluvy, jelikož jejich výsledek není rozhodující pro občanská práva a závazky stěžovatele. Stěžovatel opíral své námitky proti podjatosti soudců o způsob, jakým postupovali. Avšak v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu a s ustanovením § 14 odst. 4 občanského soudního řádu důvody k vyloučení soudce nemusí být nutně spojeny s postupem soudce. Jeho argumenty v jeho třetí a čtvrté ústavní stížnosti byly tudíž prima facie v rozporu s relevantní legislativou a rozhodnutí Ústavního soudu nemohla ovlivnit průběh řízení.
70. Soud se domnívá, že stěžovatel využil vhodných procesních prostředků, aby hájil svá práva podle článku 6 § 1 Úmluva a/nebo relevantních práv podle Listiny základních práv a svobod, která jsou integrální částí českého právního řádu a mají přednost před každým odporujícím zákonným ustanovením. Navíc podle judikatury Soudu se článek 6 § 1 aplikuje na řízení před Ústavním soudem (viz Krčmář a další v. Česká republika,*) č. 35376/97, § 36, 3. března 2000 s dalšími odkazy). Proto tento úsek stížnosti nelze prohlásit za neslučitelný *ratione materiae*, nýbrž je třeba mít za to, že tvoří část posuzovaného období.
71. Soud konstatuje, že tato část stížnosti není zjevně nepodložená ve smyslu článku 35 § 3 Úmluvy. Soud dále dospívá k závěru, že není ani nepřipustná ze žádných jiných důvodů. Proto musí být prohlášena za přípustnou.
72. Meritum věci
73. Vláda tvrdila, že případ je poněkud složitý v důsledku četných stěžovatelových modifikací jeho původní žaloby. Kromě toho sám stěžovatel přispěl k průtahům v řízení tím, že opakovaně obviňoval různé soudce z podjatosti, a tím, že se nezúčastnil několika ústních jednání před městským soudem. Řízení bylo rovněž prodlužováno různými procesními úkony v trestním řízení zahájeném stěžovatelem proti jeho bývalé manželce a členům její rodiny pro pomluvu. Navíc žalovaní byli do určité míry odpovědní za průtahy v řízení. Vláda připustila, že v řízení došlo k určitým zdržením, avšak zastávala názor, že tato zdržení nebyla zapříčiněna chováním státních orgánů zúčastněných na případu stěžovatele.
74. Stěžovatel s argumenty Vlády nesouhlasil.
75. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení musí být posuzována ve světle okolností případu a s odkazem na kritéria zakotvená v jeho judikatuře, zejména na složitost případu, chování stěžovatele a relevantních orgánů a na to, oč se stěžovateli ve sporu jednalo (viz, mimo jiné, Frydlander v. Francie /GC/, č. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).
76. Soud se domnívá, že i když byl případ poněkud složitý, zejména s přihlédnutím ke stěžovatelovým opakovaným změnám jeho původní žaloby, nelze říci, že toto samo o sobě ospravedlňovalo celkovou délku řízení.
77. Soud se domnívá, že i když byl stěžovatel odpovědný za průtahy způsobené jeho opakovanými stížnostmi na různé soudce zúčastněné na jeho případu pro podjatost a jeho neúčastí na ústních jednáních městského soudu při mnoha příležitostech, nelze mít za to, že přispěl k prodloužení řízení rozhodujícím způsobem.
78. Pokud jde o chování soudních orgánů, Soud konstatuje, že ústní jednání byla konána v pravidelných intervalech. Soud se však domnívá, že vnitrostátní soudy těchto příležitostí nevyužily účinně k tomu, aby dospěly v případě ke konečnému řešení. Soud poznamenává, že od 18. října 1993 do 7. června 1995 nedošlo v řízení k žádnému pokroku a že toto zdržení nebylo Vládou uspokojivě vysvětleno (viz výše odstavce 17-19). Soud dále poznamenává, že krajskému soudu zabralo více než dva roky a pět měsíců, než zrušil mezitímní opatření přijatá městským soudem (viz výše odstavce 15 a 19). Další sedm měsíců uplynulo mezi 15. dubnem

1997, dnem, kdy krajský soud potvrdil rozhodnutí městského soudu z 10. října 1996, a 11. listopadem 1997, kdy se u městského soudu konalo ústní jednání. Kromě toho městskému soudu trvalo téměř šest měsíců, než rozhodl o žádosti stěžovatele ze dne 19. května 1998 o souhlas změnit meritum své žaloby (viz výše odstavec 30).

Soud dále konstatuje, že od 14. května 2002 do 16. dubna 2003 zůstal městský soud nečinný. Závěrem Soud poznamenává, že Ústavnímu soudu trvalo jeden rok, jedenáct měsíců a jeden den, jakož i jeden rok, deset měsíců a deset dní, než rozhodl o stěžovatelově třetí a čtvrté ústavní stížnosti (viz výše odstavce 38, 40 a 53). K těmto zdržením Vláda nepodala žádné vysvětlení.

77. V důsledku toho Soud dospěl k závěru, že celkovou dobu jedenácti let, osmi měsíců a dvou dnů nelze pokládat za uspokojující požadavek „přiměřené lhůty“ ve smyslu článku 6 § 1 Úmluvy. Soud nepokládá za nezbytné rozhodovat o tvrzení stěžovatele, že průtahy v řízení byly zapříčiněny podjatostí soudů zúčastněných na jeho případě.
78. Výše uvedené úvahy jsou postačující pro to, aby Soud umožnil učinit závěr, že stěžovatelův případ nebyl projednán v přiměřené lhůtě. Proto byl porušen článek 6 § 1 Úmluvy.
79. Ve světle výše uvedeného rozhodnutí se Soud domnívá, že je vhodnější zaměřit se na stěžovatelovo tvrzení ohledně délky řízení před Ústavním soudem o jeho třetí a čtvrté ústavní stížnosti podle článku 13 z toho hlediska, zda stěžovatel měl či neměl účinný právní prostředek nápravy stěžovat si na délku řízení obecně.
80. Údajné porušení článku 13 Úmluvy
81. Stěžovatel si dále stěžoval na skutečnost, že Ústavní soud zamítnutím jeho první a druhé ústavní stížnosti z 19. ledna a z 10. listopadu 1998, v nichž si stěžoval na průtahy v řízení, jej zbavil posledního vnitrostátního právního prostředku nápravy, který měl k dispozici. Tím došlo k porušení článku 13 Úmluvy, který zní takto:

„Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.“

81. Vláda s argumenty stěžovatele nesouhlasila.
82. Přípustnost
83. Soud poznamenává, že tato stížnost souvisí se stížností stěžovatele podle článku 6 posuzovanou výše, včetně jeho stížností na délku řízení ohledně jeho třetí a čtvrté ústavní stížnosti. Proto musí být tato stížnost rovněž prohlášena za přípustnou.
84. Meritum věci
85. Soud připomíná, že článek 13 zaručuje účinný právní prostředek nápravy před vnitrostátním orgánem pro údajné porušení požadavku podle článku 6 § 1 projednat případ v přiměřené lhůtě (viz Kudla v. Polsko /GC/, č. 30210/96, § 156, ECHR 2000-XI).
86. V daném případě si stěžovatel stěžoval ve své první a druhé ústavní stížnosti na průtahy v řízení na ochranu jeho osobnosti.
87. Soud se již zabýval stížnostmi proti České republice vyvolávajícími analogické otázky s otázkou, jež byla nastolena v tomto případě, a nalezl porušení článku 13 Úmluvy (viz výše zmíněný případ Hartman v. Česká republika, § 81-84). Soud posoudil stávající stížnost a konstatuje, že Vláda neuvedla žádné skutečnosti nebo okolnosti, které by mohly vést k odlišnému závěru.
88. Proto se Soud domnívá, že v daném případě došlo k porušení článku 13 Úmluvy z toho důvodu, že neexistuje právní prostředek nápravy podle vnitrostátního práva, s jehož pomocí by byl stěžovatel mohl získat rozhodnutí potvrzující jeho právo na projednání jeho případu v přiměřené lhůtě, zaručené článkem 6 § 1 Úmluvy.

III. Údajné porušení článku 6 § 1 Úmluvy pro nespravedlnost řízení a článků 13 a 17 Úmluvy

87. Stěžovatel tvrdil, že bylo porušeno jeho právo na spravedlivé projednání a jeho právo na účinný vnitrostátní právní prostředek nápravy Ústavním soudem v jeho rozhodnutích o ústavních stížnostech. V tomto ohledu se odvolal na články 6 § 1, 13 a 17 Úmluvy.
88. Vláda s argumenty stěžovatele nesouhlasila.

Přípustnost

89. Soud připomíná, že podle článku 19 Úmluvy je jeho povinností zajistit dodržování závazků přijatých smluvními stranami Úmluvy. Zejména pak není jeho funkcí zabývat se faktickými či právními omyly, jichž se údajně dopustily vnitrostátní soudy, pokud neporušily práva a svobody chráněné Úmluvou. Kromě toho, i když článek 6 Úmluvy zaručuje právo na spravedlivé projednání, nestanoví žádná pravidla o přípustnosti důkazů nebo o způsobu, jakým by měly být hodnoceny, což jsou primárně otázky pro regulaci vnitrostátním právem a vnitrostátními soudy (viz, mimo jiné, Garcia Ruiz v. Španělsko /GC/, č. 30544/96, § 28, ECHR 1999-1).
90. Soud se domnívá, že ve spisu k danému případu neexistuje nic, co by naznačovalo, že by Ústavní soud, když se zabýval ústavními stížnostmi stěžovatele, nebyl nestranný nebo že by řízení před ním bylo jinak nespravedlivé. Pouhá skutečnost, že stěžovatel není spokojen s výsledkem sporu, nemůže sama o sobě nastolit oprávněnou stížnost na porušení článku 6 Úmluvy.
91. Kromě toho neexistuje v materiálech, jež má Soud k dispozici, ani žádný náznak porušení článku 17 Úmluvy.
92. Z toho vyplývá, že tato část stížnosti je zjevně nepodložená ve smyslu článku 35 § 3 a musí být zamítnuta podle článku 35 § 4 Úmluvy.
93. Další stížnosti stěžovatele
94. Stěžovatel si nakonec stěžoval, že v důsledku skutečnosti, že řízení na ochranu jeho osobnosti trvalo nepřiměřeně dlouhou dobu, takže jej připravilo o adekvátní a účinnou právní ochranu, utrpěl škodu v řízení ohledně opatrovnictví svého syna, zahájeném u Městského soudu v Brně v roce 1991. Stěžovatel prohlásil, že byl obětí pomlouvačných prohlášení učiněných žalovanými před vnitrostátními justičními a jinými orgány jakož i před soukromými osobami, které se řízení zúčastnily. Podle stěžovatele soudy, které se účastnily opatrovnického řízení, neakceptovaly jeho opakované žádosti, aby mu bylo umožněno rozšířit jeho kontakty se svým synem, jemuž nedovolily vyjádřit jeho názory u soudů. V důsledku toho byla porušena stěžovatelova rodičovská práva a práva jeho syna garantovaná Úmluvou o právech dítěte a dalšími mezinárodními smlouvami.

Přípustnost

94. Soud se domnívá, že stěžovatelova stížnost nastoluje otázku podle článku 8 Úmluvy.
95. Soud však konstatuje, že stěžovatel nevyčerpal vnitrostátní právní prostředky nápravy, jelikož tuto stížnost nepředložil Ústavnímu soudu.
96. Z toho vyplývá, že vnitrostátní právní prostředky nápravy nebyly ohledně této části stížnosti vyčerpany, jak požaduje článek 35 § 1. Proto musí být tato stížnost zamítnuta na základě článku 35 § 4 Úmluvy.
97. Aplikace článku 41 Úmluvy
98. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu, přiznává Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

1. Škoda
2. Stěžovatel požadoval 80 000 euro (EUR) a 1 500 000 CZK (47 244 EUR) jako náhradu morální

újmy, kterou utrpěl v důsledku prodlužované délky a nespravedlivosti řízení.

3. Vláda se domnívala, že stěžovatel neutrpěl žádnou hmotnou škodu v důsledku délky civilního řízení. Dále pak Vláda shledala jako přemrštěné stěžovatelovy požadavky ohledně morální škody.
4. Soud se domnívá, že stěžovatel musí být pokládán za osobu, jež utrpěla morální újmu, jakou je úzkost a frustrace, s ohledem na prodlužovanou délku řízení, což nelze dostatečně kompenzovat pouhým nálezem porušení. S ohledem na okolnosti případu a při zhodnocení na základě ekvity přiznává Soud stěžovateli z tohoto titulu celkovou částku 4500 EUR.
5. Náklady a výdaje
6. Stěžovatel dále požadoval 72 854 CZK (2295 EUR) jako náhradu nákladů a výdajů vynaložených u vnitrostátních soudů v řízení na ochranu jeho osobnosti a v dalších souvisejících řízeních, jakož i nákladů vynaložených před Soudem.
7. Vláda se domnívala, že požadované částky jsou přemrštěné, a tvrdila, že stěžovatel nespécifikoval žádné vynaložené právní náklady a výdaje. Vláda požádala Soud, pokud nalezne porušení článku 6 § 1 Úmluvy, aby přiznal stěžovateli nanejvýš 500 EUR jako náhradu jeho právních nákladů a výdajů.
8. Podle judikatury Soudu může být náhrada nákladů a výdajů přiznána pouze tehdy, byly-li skutečně a nezbytně vynaloženy stěžovatelem a jsou-li přiměřené co do výše. Aby mohly být uhrazeny, musí být vnitrostátní náklady a výdaje vynaloženy za tím účelem, aby se zabránilo nalezenému porušení nebo aby se získala náprava.
9. Soud konstatuje, že stěžovatel nepředložil žádné detaily ohledně požadovaných poplatků a dalších výdajů. Po posouzení na základě ekvity pokládá Soud za rozumné přiznat stěžovateli částku 450 EUR za náklady na poštovné a kopírování, které vynaložil při podávání a vyřizování své stížnosti.
10. Úroky z prodlení
11. Soud pokládá za vhodné, aby úroky z prodlení vycházely z marginální úrokové míry pro půjčky Evropské centrální banky, k níž by měly být připočteny tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. Prohlašuje stížnosti na délku řízení a na neexistenci účinných vnitrostátních právních prostředků nápravy v tomto ohledu za přípustné a zbývající část stížnosti za nepřipustnou;
2. Konstatuje, že byl porušen článek 6 § 1 Úmluvy;
3. Konstatuje, že byl porušen článek 13 Úmluvy, pokud jde o neexistenci vnitrostátního právního prostředku nápravy ohledně stížnosti na nepřiměřenou délku vnitrostátního řízení;
4. Konstatuje,

(a) že žalovaný stát je povinen zaplatit stěžovateli do tří měsíců ode dne, kdy se tento rozsudek stane konečným podle článku 44 § 2 Úmluvy, následující částky, které budou převedeny na měnu žalovaného státu kursem aplikovatelným v den vyrovnání, plus jakoukoliv daň, která bude splatná:

1. i) 4500 EUR (čtyři tisíce pět set euro) jako náhradu morální újmy;
2. ii) 450 EUR (čtyři sta padesát euro) jako náhradu nákladů a výdajů;

(b) že po uplynutí výše uvedených tří měsíců až do vyrovnání budou splatné prosté úroky z výše uvedených částek o sazbě rovnající se marginální úrokové míře pro půjčky Evropské centrální banky, k níž by měly být připočteny tři procentní body, a to během doby prodlení.

5. Zamítá zbývající část stěžovatelova požadavku na spravedlivé zadostiučinění.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a vyhlášeno písemně dne 26. října 2004 v souladu s ustanovením 77 § 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

1. DOLLÉOVÁ

Tajemník

1. B. BAKA

předseda

*) Viz Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Strasbourgu - Přílohový sešit XXIII/2000, Rozhodnutí ES o stížnosti č. 35376/97, str. 11.